

La independència de les Illes Fèroe s'haurà d'esperar

Entre Escòcia i Islàndia hi ha el petit arxipèlag de les Fèroe, una vintena d'illes poblades per poc més de 46 mil persones sota sobirania danesa. Els feroesos fa temps que es qüestionen la seva supeditació a Copenhaguen i preparen el camí cap a la independència. Aquesta fita no serà, però, a curt termini, després de desconvocar el referèndum d'autodeterminació el maig passat.

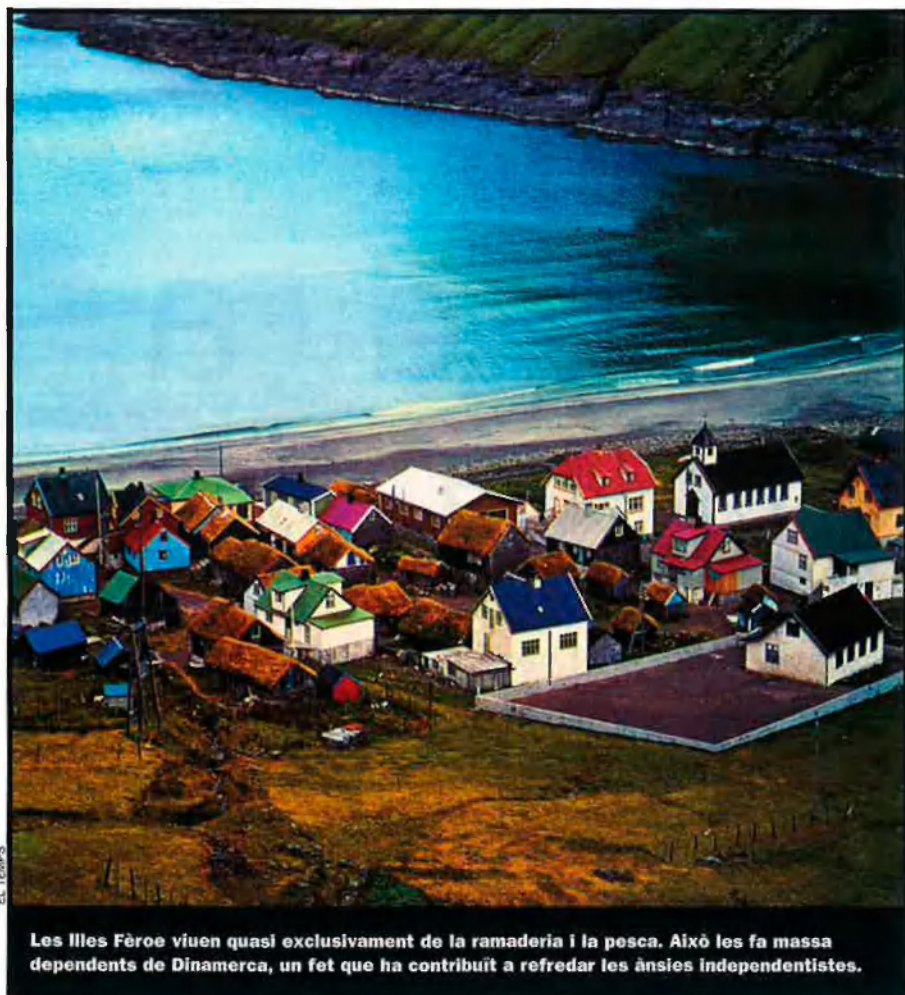
Fa uns mesos, les illes daneses Fèroe havien de celebrar un referèndum d'autodeterminació. Però la votació, proposada per la coalició que governa les illes, va haver de ser desconvocada com a conseqüència de la publicació d'uns sondejos d'opinió pública sobre intenció de vot poc favorables a les tesis independentistes. Aquest fet va suposar un cop fort per a les aspiracions sobiranistes, i la crisi a l'interior del Govern autònom (Landsstyri) no es va fer esperar: ja hi ha previstes unes noves eleccions al Parlament insular (Logting) per a la primavera de l'any que ve. De la nova composició del govern en dependrà el futur i la velocitat del projecte independentista, tal com ho ha reconegut Ronnie Thomassen, un dels líders de l'independentista Partit Republicà (Tjóðveldisflokkurin). Per si de cas, els partits que ara estan en el govern han posat data límit per a la consecució de l'anhelada independència: l'any 2012.

L'actual procés cap a la independència es va encetar l'any 1998 amb l'arribada

al poder del govern encara vigent, de marcat caràcter nacionalista, integrat, a més del Partit Republicà, pel conservador Partit del Poble (Fólkaflokkurin) i el Partit Social-Liberal (Sjálvstýrisflokkurin). L'any 2000 el primer ministre de les Fèroe, el nacionalista Anffinn Kallsberg, va fer arribar al seu homònim danès, Poul Nyrup Rasmussen, un pla per a l'absoluta independència de les Fèroe, a l'hora que el va instar a reconèixer el seu poble com una nació diferenciada. La resposta de Rasmussen va ser ambivalent; d'una banda va reconèixer el dret dels feroesos a l'autodeterminació, però de l'altra va condicionar la possible independència a un tractat bilateral previ sobre les futures relacions de les illes amb Dinamarca. Rasmussen va negar que les Fèroe constituïssin una nació i va deixar clar que l'autodeterminació comportaria un cost polític, o més aviat econòmic: la desaparició dels fons i subvencions que anualment reben les illes de l'estat danès —uns 160 milions d'euros— vitals per al desenvolupament d'un territori massa dependent de la ramaderia i sobretot de la pesca.

El Govern feroès volia negociar la continuïtat d'aquest ajut —un 20% del total dels ingressos de les illes— quinze anys més, però el Govern danès en van oferir només quatre. I aquí s'han estancat les negociacions. Tal com va passar al Quebec, aquest advertiment de caire econòmic pot haver actuat com a mètode dissuasiu per allunyar la població feroesa de qualsevol temptació independentista. La decisió de desconvocar el referèndum hi podria tenir a veure, a pesar, tot s'ha de dir, dels independentistes

Les Illes Fèroe viuen quasi exclusivament de la ramaderia i la pesca. Això les fa massa dependents de Dinamarca, un fet que ha contribuït a refredar les ànsies independentistes.

republicans, com el mateix Ronnie Thomassen s'ha encarregat de reconèixer.

Una antiga aspiració. Les aspiracions sobiranistes dels feroesos no són cap novetat. Des del segle XIX hi ha constància de moviments i partits polítics que han dubtat de la idoneïtat dels vincles amb l'estat danès. Durant la Segona Guerra Mundial, mentre Dinamarca era ocupada pels nazis, les Fèroe van ser administrades pels britànics que es van mostrar sensibles a les aspiracions feroeses. De fet, l'any 1946, el Logting va declarar la independència de Dinamarca després que un 50,7% dels habitants de les illes votessin a favor en un primer referèndum d'autodeterminació. Paradoxalment, les autoritats daneses no van acceptar aquest resultat, i van al·legar que era una majoria massa estreta per justificar la independència.

Dinamarca recuperà la sobirania sobre les illes el 1948, però hi establí un de-

partament dotat d'una ampla autonomia política. Com a mostra d'això s'ha d'ementar que les Fèroe van decidir romandre al marge de la incorporació de Dinamarca a la Comunitat Europea al 1972 amb l'objectiu de protegir les seves zones pesqueres. Un altre exemple n'és la presència de les seleccions esportives feroeses en les competicions internacionals.

Els primers habitants de les Fèroe van ser uns monjos irlandesos i escocesos que van descobrir l'arxipèlag cap a l'any 700 dC, i l'abandonaren al començament del segle IX arran de les incursions dels víkings procedents de l'actual Noruega. Aquests víkings s'hi van establir permanentment i van utilitzar les Fèroe com a base per a posteriors expedicions que els van permetre descobrir i colonitzar Islàndia, Groenlàndia i durant un curt període les costes de Terranova (el Canadà) 500 anys abans que Colom s'adjudiqués el descobriment

d'Amèrica. La vinculació dels feroesos amb Noruega va ser estreta fins que al 1397, per la Unió de Kalmar Suècia, Noruega i Dinamarca van passar a formar part d'una única corona governada per un rei danès. Suècia se'n va deslluir al 1523, però la unió dinàstica entre Dinamarca i Noruega es perllongà fins al 1814. A partir del segle XVIII Dinamarca va anar guanyant terreny sobre Noruega en la pugna pel control de les Fèroe. La llengua danesa va ser fortament promocionada a l'arxipèlag en detriment del feroès. En aquestes condicions la restitució de les Fèroe i Groenlàndia a Dinamarca no resultà gens estranya un cop desfeta la Unió de Kalmar al 1814.

Els actuals feroesos, descendents dels primers víkings, en conserven alguns trets, com ara la llengua. El feroès (*foroyskt*) és, juntament amb l'islandès, la més arcaica de les llengües escandinaves i la que més ha mantingut característiques de l'antic parlar comú de tots els escandinaus. El 86% de la població de les Fèroe (*foroyar*, en feroès) el té com a llengua materna. Té rang d'oficialitat igual que el danès, tot i que l'Estatut d'Autonomia del 1948 declara el feroès com a llengua "principal" de les illes. Les sessions del Parlament autònom es desenvolupen habitualment en feroès. També l'ensenyament primari i el secundari s'imparteixen en aquest idioma, amb el danès com a segona llengua. De fet tots els feroesos coneixen també el danès.

El moviment sobiranista de les Fèroe és un dels més potents d'Europa occidental i en cas d'aconseguir finalment la independència establiria un precedent inèdit dins de la Unió Europea. Podria obrir-se un referent per a molts altres territoris que miren amb interès l'exemple feroès. Sense sortir de l'estat danès, Groenlàndia podria entrar en la via feroesa. Al País Basc, per exemple, l'exdiputat del Partit Nacionalista Basc, Carlos Caballero Basáñez, ha seguit la qüestió de les Fèroe i ha emfasitzat el fet que Dinamarca no es tanqui a la possible celebració d'un referèndum d'autodeterminació.

Sergi Ribote